

Toplantı : 7

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 1144

Türkiye Halk Bankası ve Halk Sandıkları hakkında 8 . 6 . 1933 tarih ve 2284 sayılı Kanuna ek kanun teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Malî ve İktisadi İşler, Bütçe ve Plân komisyonları raporları (Millet Meclisi 2/170; Cumhuriyet Senatosu 2/249)

(Not : Millet Meclisi S. Sayısı : 431 ve 431 e 1 nci ek)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 623/2674, 2/170

15 . 6 . 1968

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 12 . 6 . 1968 tarihli 75 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, Türkiye Halk Bankası ve Halk Sandıkları hakkında 8 . 6 . 1933 tarih ve 2284 sayılı Kanuna ek kanun teklifi, dosyası ile birlikte sunulmuştur.
Saygılarımla.

Ferruh Bozbeyli
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu teklif 20 . 12 . 1965 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 12, 4, 10 ve 12 . 6 . 1968 tarihli 73, 74 ve 75 nci birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 431)

Mali ve İktisadi İşler Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Malî ve İktisadi İşler Komisyonu
Esas No. 2/249
Karar No. 9

2 . 7 . 1968

Yüksek Başkanlığa

Komisyonumuza havale buyurulan Türkiye Halk Bankası ve Halk Sandıkları hakkında 8 . 6 . 1933 tarih ve 2284 sayılı Kanuna ek kanun teklifi, Komisyonumuzda ilgili Bakanlık temsilcilerinin de iştirakiyle her yönden tetkik ve müzakere edildi.

Teklifin gerekçesinde tafsilen belirtilen hususlar ve bunlara mütedair temsilcilerin verdikleri tamamlayıcı bilgiler Komisyonumuzca da uygun mütalâa edildiğinden bahis konusu kanun teklifi Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Cumhuriyet Senatosu Bütçe ve Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü		
Balikesir	Muş	Afyon Karahisar	Çanakkale
M. Güler	İ. Bingöl	Y. K. Şenocak	Z. Termen
Erzurum	Maraş	Muğla	Ordu
O. Alihocagil	A. Karaküçük	İ. Karaöz	B. S. Baykal
Giresun	Samsun	Tabii Üye	Cumhurbaşkanınca S. Ü.
İ. Topaloğlu	R. Işitan	M. Ş. Özkaya	M. İzmen
	Diyarbakır		
	A. Erdoğan		

Bütçe ve Plân Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Bütçe ve Plân Komisyonu
Karar No. : 82
Esas No. : 2/249

2 . 7 . 1968

Yüksek Başkanlığa ,

Millet Meclisinin 12 . 6 . 1968 tarihli 75 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, Türkiye Halk Bankası ve Halk Sandıkları hakkında 8 . 6 . 1933 tarih ve 2284 sayılı Kanuna ek kanun teklifi, Millet Meclisi Başkanlığının 15 . 6 . 1968 tarihli ve 623/2674 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, komisyonumuzun 2 Temmuz 1968 tarihli Birleşiminde, Hükümet adına Devlet Bakanı Sadık Tekin Müftüoğlu da hazır bulunduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Teklif, Türkiye Halk Bankasının, esnaf ve küçük sanatkârlar ile esnaf kefalet kooperatiflerine ve bu kooperatif ortaklarıyla, dernek ve birliklerine açacağı her çeşit krediler dolayısıyla yapacağı muamelelerden mütevellit, Damga Vergisinden, Noter ve Tapu harçlarından ve diğer harçlardan muaf tutulmasını öngörmektedir.

Memleketimizde küçük esnaf ve sanatkârların kredi ihtiyaçlarını karşılamak üzere ihdas olunan finansman sistemi, Türkiye Halk Bankasının 2284 sayılı Kanunla faaliyete geçmesi suretiyle gerçekleştirilmiş ve bankanın kuruluşundan bu yana geçen devrede oldukça başarılı sonuçlar elde edilmiştir. Bu sistemin gayesi ve hedefi, memleketin ekonomik ve sosyal bünyesinde devamlı ve faydalı faaliyet unsuru olarak özel mevkiî bulunan esnaf ve küçük sanatkâr zümresinin, kredi temini suretiyle, kalkındırılmasıdır.

Ancak, sistemin başarısı, her şeyden evvel yeterli bir finansman kapasitesine ve asgari maliyetle işletme esasına bağlı bulunmaktadır. Oysa, teklifin gerekçesinde de belirtildiği üzere, bankanın mali kaynakları, halk kredisi ihtiyacının ancak onda birini karşılayabilecek bir kapasiteye tekabül etmektedir. Diğer taraftan, Merkez Bankası reeskontundan sağlanan yüz milyon liralık imkânın ise, özellikle Damga ve Gider vergileri dolayısıyla ağır maliyet sebebiyle, banka için neticesi zararlı bir fon olmaktan ileri gitmediği ifade olunmaktadır. Bu itibarla, bankanın kendisine mevdu hizmetleri gerekli ölçüler içinde yerine getirebilmesi için, birtakım koruyucu kanuni tedbirlere ihtiyacı bulunmaktadır.

Esasen, Gider vergileriyle ilgili 482 ve Damga vergileri hakkındaki 488 sayılı kanunlarda; esnaf kefalet kooperatiflerinin kefaletiyle esnaf ve sanatkârlara verilen krediler dolayısıyla alınan

paralarla, bu kooperatiflerin ortaklarından masraf karşılığı olarak aldıkları paraların Gider Vergisinden; ve adı geçen kooperatiflerin ortakları ile olan münasebetlerinde tanzim olunacak borç senetleriyle, borç ödeme makbuzları, ipotek ve rehin senetleri Damga Vergisinden istisna edilmekle, bu alanda ilk adım atılmıştır.

Ancak, özellikle Damga vergileri istisnalarında, esnaf kefalet kooperatifleriyle ortaklarının Türkiye Halk Bankası ile kredi münasebetlerinin yer almamış bulunması, himaye sisteminde boşluk yaratmış olduğu cihetle, uygulama alanında beklenen fayda tam olarak sağlanamamıştır.

Bu itibarla, mevcut boşluğun doldurulması maksadiyle hazırlanmış bulunan teklif, komisyonumuza da uygun mütalâa edilmiş ve benimsenmiştir.

II - Millet Meclisince kabul edilen 1 nci, 2 nci ve 3 ncü maddeler komisyonumuza aynen kabul edilmiştir.

III - Teklifin Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hususunda istemde bulunulması kararlaştırılmıştır.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Bu raporda Başkan

ve Sözcü	Kâtip		
Sakarya	Uşak	Cumhurbaşkanınca S. Ü.	Aydın
<i>O. Salıhoğlu</i>	<i>M. F. Atayurt</i>	<i>R. Üner</i>	<i>İ. C. Ege</i>
Trabzon	Trabzon	Van	Yozgat
<i>A. Ş. Ağanoğlu</i>	<i>Ö. L. Hocaoğlu</i>	<i>F. Melen</i>	<i>İ. Yeşilyurt</i>

**Millet Meclisinin kabul ettiği
metin**

Türkiye Halk Bankası ve Halk Sandıkları hakkında 8.6.1933 tarih ve 2284 sayılı Kanuna ek Kanun

MADDE 1. — Türkiye Halk Bankasının :

a) Esnaf kefalet kooperatiflerine, esnaf dernek ve birliklerine, bu teşekküllere kayıtlı üye ve ortaklarına, küçük sanayicilere, gerek kayıtlı bulunduğu teşekkülün tavassut ve kefaletiyle, gerekse doğrudan doğruya açacağı her çeşit kredilerle, ismi zikredilen teşekküller mensuplarının kendi aralarında ihdas edecekleri karşılıklı yardımlaşma fonlarından alacakları paralar.

b) Bu kredi işlemleriyle ilgili senetler, makbuzlar, tahhütname, mukavele, ke-

Mali ve iktisadi işler Komisyonunun kabul ettiği metin

Türkiye Halk Bankası ve Halk Sandıkları hakkında 8.6.1933 tarih ve 2284 sayılı Kanuna ek Kanun

MADDE 1. — Millet Meclisince kabul edilen 1 nci maddede aynen kabul edilmiştir.

Bütçe ve Plân Komisyonunun kabul ettiği metin

Türkiye Halk Bankası ve Halk Sandıkları hakkında 8.6.1933 tarih ve 2284 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisince kabul edilen 1 nci maddede aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği
metin

faletname ve temliknameler,
teminat ve kefalet mektupları,
mektup ve telgraflar, dekont-
lar, münakale, tediye, irsal,
teslim, tahsil emirleri ve her
nevi kâğıtlar, kayıtlar, defter-
ler, hesap hulâsaları, kredi leh-
tarlarından bankaca alınacak
beyanname, bilânço ve işletme
hesabı hulâsaları,

c) Menkul rehni ve gayri-
menkul ipoteği işlemleri,

d) Esnaf kefalet koopera-
tiflerinin banka emrine tanzim
edeceği senetler, reeskont senet-
leri,

e) Bu kredilerden doğacak
borçlar hakkında icra, mahke-
me ve resmî daireler nezdinde
yapılacak takip ve tahsilâta
dair her nevi talep, tebliğ ve
kararlar,

f) İpoteğin paraya çevril-
mesi ve gayrimenkulün banka
üzerinde kalmasıyla ilgili mu-
ameleler,

g) Bu krediler dolayısıyla
bankaca alınan paralar, (faiz
ve her türlü masraf karşılık-
ları dâhil.)

Damga Vergisinden, noter
ve tapu harçlarından ve her
tүrlü harclardan istisna edil-
miştir.

MADDE 2. — Bu kanun ya-
yımını gününde yürürlüğe gi-
rer.

MADDE 3. — Bu kanunu
Bakanlar Kurulu yürütür.

Malî ve İktisadi İşler Komis-
yonunun kabul ettiği metin

MADDE 2. — Millet Mecli-
since kabul edilen 2 nci mad-
de aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Mecli-
since kabul edilen 3 ncü mad-
de aynen kabul edilmiştir.

Bütçe ve Plân Komisyonunun
kabul ettiği metin

MADDE 2. — Millet Mecli-
since kabul edilen 2 nci mad-
de aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Mecli-
since kabul edilen 3 ncü mad-
de aynen kabul edilmiştir.